

PRESENTACIÓ

Benvolguts i benvolgudes, benvinguts tots a la XII Assemblea del Centre d'Estudis dels Amics de Besalú i el seu comtat.

Ens cal donar l'agraïment per la programació i la preparació d'aquestes jornades, que s'han desenvolupat els dies 4 i 5 de novembre de l'any 2016, a la sala gòtica de Besalú, capital d'un extens comtat, en primer lloc, a la màxima autoritat del municipi, l'Il·lm. Senyor Lluís Guinó, alcalde de Besalú, al senyor Joan Frigola, president dels Amics de Besalú i el seu comtat, a la senyora Anna Madroñal, eficient secretària del congrés, i també als ponents, als comunicants i als assistents en general.

Actes com aquest donen contingut als objectius d'una institució com la que ens acull i no és sobrer reconèixer el paper d'activisme cultural que els centres d'estudis han desenvolupat i desenvolupen en el territori i que sovint han permès donar sortida a les inquietuds culturals i intel·lectuals dels estudiosos quan no hi ha hagut cap altre lloc per manifestar-se.

Per raons lògiques, el Centre dels Amics de Besalú ha centrat gairebé sempre el seu interès en l'estudi i la difusió del món medieval i és lògic que sigui així, car la riquesa que mostra la capital comtal en la seva estructura medieval, que constitueix un actiu de patrimoni, de turisme i d'activació econòmica, amb una oferta basada en els serveis culturals.

La temàtica del congrés aquesta vegada, però, reula en el temps per fixar-se en la protohistòria, l'antiguitat clàssica i el període tardà, un llarg període de quinze segles, per entendre com foren d'importants aquests antecedents, fins al punt que marquen els límits del comtat i de les seves característiques essencials. Un exemple clar és la definició del límit oriental amb el comtat emporità i el vescomtat de Peralada en el traçat que marcava la Via Augusta.

És de justícia esmentar que amb la predecessora en la presidència de l'entitat, la senyora Tura Clarà, ja vam tenir una primera aproximació i una proposta sobre aquestes jornades. És mèrit de l'actual president la voluntat de reprendre el tema i de conduir-lo a la seva celebració. Tant en un cas com en l'altre, he d'agrair-los la confiança per a demanar-me'n la coordinació.

L'estructura d'aquestes jornades està organitzada en tres parts per grans períodes. Cadascun d'aquests s'obre amb una ponència. La funció d'aquestes ponències és de proporcionar una visió global del període, de marcar un relat, un discurs coherent, cada vegada més fonamentat sobre aquests amplis períodes històrics, però la idea és que no sigui un simple guió històric, sinó que es faci amb referències a aquest territori. Sobre els tres períodes es presenten comunicacions, que prèviament han estat admeses pel consell de redacció.

Per aquestes raons hem demanat aquestes ponències a persones que, a més a més, d'un coneixement històric general del període ho poguessin fer amb referències als jaciments d'aquest espai territorial. Aquesta va ser una de les raons principals per les quals vam convidar investigadors que tinguessin el seu focus de recerca en aquesta àrea.

Així, per explicar el món ibèric, vam demanar al doctor Josep Burch, professor de la Universitat de Girona, que s'encarregués de la ponència, per a la redacció de la qual ha comptat, a més, amb la col·laboració de Marc Prat. Després de l'encàrrec inicial que es va fer al professor Josep Maria Nolla, catedràtic de la Universitat de Girona, que malauradament no va poder realitzar per una qüestió de calendari, jo mateix vaig intentar suplir-lo, assumint el període romà. Finalment, un dels períodes que segurament ha experimentat, comparativament, un major desenvolupament en la recerca és el de l'antiguitat tardana i l'època visigoda, que va ser assumit pel doctor Pere Castanyer.

Avui els estudis històrics segurament aporten uns discursos sense el revestiment ideològic que era corrent en el segle XIX i XX, que sovint ha fet ús de l'arqueologia i, en definitiva, de la història, com un instrument per a la política, però potser són més objectius. A més a més, avui l'arqueologia proporciona dades molt completes i diverses, mitjançant el concurs d'altres disciplines i mètodes científics.

Sovint s'ha dit que cada generació ha de reescriure la història, no perquè siguem més savis que la generació anterior, sinó perquè hem acumulat més coneixement. Això vol dir que és una tasca que es pot fer cada 20 o 30 anys, un període mínim per a poder disposar de noves dades que permetin precisar i relligar un discurs cada vegada més complet i més coherent.

En definitiva, teniu a les mans les actes d'aquesta XII Assemblea, que aporten elements per entendre el funcionament de les societats que es van formar en el nostre territori durant un llarg període temporal i les recerques i els treballs sobre nous jaciments que en un futur pròxim seran peces importants per sumar, augmentar i millorar el discurs general.

Que tinguem un congrés fructífer i ric en coneixement.

Joaquim Tremoleda